

April 2011

Lathund för tillsyn gällande skadliga ämnen

Texten i denna lathund är allmänt hållen och tar upp olika exempel på regleringar och sätt att hantera frågor. Förutsättningarna är olika i varje vattenskyddsområde och det är beslutade föreskrifter som gäller.

Objekt för tillsynen

Följande objekt/verksamheter är exempel på sådana som kan vara aktuella för tillsyn och tillståndsärenden:

- A, B och C-verksamheter
- U-verksamheter
- Verksamheter som har tillstånd till hantering av brandfarlig vara (be om uppgifter från Räddningstjänsten)
- Företag med tillstånd till överlåtelse av särskilt farliga produkter
- Vattenverk
- Färghandel
- Byggvaruhandel
- Bensinstationer
- Bilverkstäder och fordonstvättar
- Plantskolor och växthus (även tillsyn gällande bekämpningsmedel och gödsel)
- Jordbruk (även tillsyn gällande bekämpningsmedel och gödsel)
- Kemptvättar och tvätterier

Krav på tillstånd/anmälan om hantering av kemikalier enligt vattenskyddsföreskrifterna gäller parallellt med annan lagstiftning. Det innebär att anmälningspliktiga verksamheter både måste lämna in anmälan och söka tillstånd till hantering av kemikalier inom vattenskyddsområde. Tillsynsmyndigheten bör dock samordna prövningen och eventuellt ha samma blanketter för att förenkla för sökanden. Krav enligt annan lagstiftning, såsom tillstånd till hantering av brandfarlig vara, gäller också parallellt med vattenskyddsföreskrifterna.

Däremot är det vanligt att skyddsföreskrifterna anger att tillstånd enligt skyddsföreskrifterna inte krävs om verksamheten tillståndsprövats eller skall tillståndsprövas enligt 9, 11 eller 12 kap miljöbalken eller tillståndsprövas enligt en förordning utfärdad med stöd av miljöbalken. Om tillståndet för verksamheten är gammalt och man anser att ytterligare reglering behövs i och med att ett skyddsområde har trätt ikraft kan tillsynsmyndigheten överväga om det finns fog för att begära omprövning av tillståndet så att bedömning av krav utifrån skyddsområdet inkorporeras i det nya tillståndet. I de fall en anmälningspliktig verksamhet frivilligt söker tillstånd enligt 9 kap miljöbalken och tillstånd med stöd av skyddsföreskrifterna finns, kan tillsynsmyndigheten överväga om det kan vara lämpligt att prövningen även omfattar

skyddsföreskrifterna. När det nya tillståndet har erhållits kan tillståndet enligt skyddsföreskrifterna upphävas.

Ansökan/anmälan

Observera att tillstånd till hantering av för grund- eller ytvattnet skadliga ämnen inom vattenskyddsområde inte enbart omfattar flytande kemikalier, trots att måttenheten står i liter. Även pulver och granulat ska ingå i tillståndsansökan. Farligt avfall ska också ingå i ansökan oavsett om det är i flytande form eller i pulver-/granulatform.

I en tillståndsprocess bör tillsynsmyndigheten ta ställning till vilka kemikalier som kan anses omfattas av tillståndskravet. Kemikalierna behöver inte vara märkta med benämning för miljöskadlig eller giftig för att de ska anses vara skadliga för grund- eller ytvattnet. Även andra kemikalier som hanteras i stor mängd eller kan ge smak- eller luktpåverkan i dricksvattnet kan anses vara skadliga och bör omfattas av tillståndet.

Exempel på underlagsmaterial som behövs för att kunna pröva ansökan/anmälan

- Karta/ritning över lagringsplatser, lastnings-/lossningsplatser samt hanteringsplatser
- Uppgift om respektive kemikalies namn, förvaringsplats, mängd, mängder som lastas och lossas vid samma tillfälle, antal lastnings- och lossningstillfällen, invallningsvolym och skyddsåtgärder vid förvaringsplatsen
- Säkerhetsdatablad för kemikalierna
- Besiktningssprotokoll för cisternerna
- Uppgifter om oljeavskiljare och dimensionering
- Uppgifter om dagvattenhantering och möjligheter till att stänga brunnar
- Rutiner för olycksberedskap
- Rutiner för information till personal och entreprenörer
- Släckvattenplan

Ett exempel på en ansökningsblankett för tillstånd/anmälan finns på sidan 7.

Remiss

Miljökontoret bör komma överens med huvudmannen för vattentäkten och Räddningstjänsten om vilka ärenden som de vill ha på remiss, om det är alla ärenden eller bara vissa typer av ärenden.

Andra praktiska rutiner

Innan tillsyn och handläggning av tillståndsärenden påbörjas kan en handläggarrutin hjälpa till med att i förväg definiera olika begrepp och ange de ställningstaganden som är lämpliga. Om flera kommuner är berörda av vattenskyddsområdet bör alla kommuner vara med i arbetet med att ta fram handläggarriktlinjer. Exempel på kommuner som har utarbetat handläggarriktlinjer är Borås/Ulricehamn/Herrljunga samt Uddevalla/Trollhättan/Vänersborg/Lilla Edet.

Beslut

I skyddsområden för ytvattentäkter är det vanligt att fastigheten har flera skyddszoner på samma fastighet. Tillstånd kan enbart ges inom de zoner som berörs av tillståndskrav enligt skyddsföreskrifterna. Riskerna kan däremot vara lika stora eller till och med större inom exempelvis tertiär zon beroende på att förvaringen kan befinna sig i närheten av en dagvattenbrunn, som leder direkt till den skyddade recipienten. Det kan därför vara lämpligt

att förelägga om att samma skyddsåtgärder ska gälla i de zoner som inte omfattas av tillståndskrav.

Dagvattenhantering kan vara en viktig fråga även i grundvattentäkter. Vissa grundvattenakvifärer kan få tillskott av vatten från ytvatten via inducerad infiltration. Man bör göra ställningstaganden gällande dagvattenhantering beroende på grundvattentäktens sårbarhet och förutsättningar.

Vid bedömningen av vilka villkor och krav som ska gälla för en verksamhet bör man sätta det i proportion till verksamhetens omfattning. En mindre verksamhet med enbart några hundra liter kemikalier och få transporttillfällen bör inte rimligtvis omfattas av samma krav som en stor verksamhet med stor volym hanterade kemikalier, särskilt farliga kemikalier och omfattande hantering utomhus. Tillsynsmyndigheten bör i en tillståndsprövning väga in alla faktorer såsom lokalisering i vattenskyddsområdet, spridningsförhållanden, sårbarheten och riskerna från den aktuella verksamheten. Man bör alltså alltid göra en avvägning i det enskilda fallet.

Ett exempel på tillstånd finns på sidan 10.

Bedömningar och krav

Kemikalier och cisterner

Petroleumprodukter och brandfarliga vätskor berörs både av NFS 2003:24 och av skyddsföreskrifterna. Om strängare krav gäller i skyddsföreskrifterna får de företräde före kravet i Naturvårdsverkets föreskrift.

Glöm inte att NFS 2003:24 omfattar fler vätskor än diesel, spillolja och eldningsolja när fastigheten befinner sig inom vattenskyddsområde. De särskilda kraven i 10 kap samt krav på information gäller för hantering av mer än 250 liter brandfarliga vätskor som enligt definitionen är vätskor med flampunkt som är lika med eller lägre än 100°C samt blandningar av sådana vätskor. Exempel är fotogen, bensin, aceton, toluen, xylen, nafta, tändvätska och myrsyra.

Enligt NFS 2003:24 gäller att det sekundära skyddet ska kontrolleras att det är tätt och fungerar vid konstruktions- och tillverkningskontroll. Återkommande kontroll av det sekundära skyddet ska ske enligt samma intervall som för cisterner och rörledningar. Detta missas ofta vid cisternbesiktningar, varför det kan vara bra att upplysa verksamhetsutövaren om detta. Det kan vara lämpligt att i tillståndet föreskriva att återkommande kontroll av det sekundära skyddet även ska ske för andra kemikaliecisterner än de som omfattas av NFS 2003:24.

Det kan vara lämpligt att ställa krav på återkommande besiktning av samtliga övriga cisterner än de som omfattas av NFS 2003:24 (brandfarliga vätskor). Besiktningen bör omfatta kontroll av cisternen, rörledningar och invallningen. Man kan också villkora att besiktningsprotokoll ska lämnas till tillsynsmyndigheten.

Lagring och invallning

När det gäller invallningar och hanteringsytor, är det värt att påpeka att vanlig betong och asfalt inte är beständig mot alla typer av kemikalier. Vissa kemikalier såsom syror, baser, alkoholer, lösningsmedel, oljor m.m. tränger igenom betong och/eller asfalt. För att ytan ska

räknas som beständig ska verksamhetsutövaren ha valt rätt typ av betong/asfalt för de typer av kemikalier som används. Om verksamhetsutövaren inte vill byta ut hela ytan finns det kemikaliebeständiga ytbeläggningar att lägga på som är motståndskraftiga mot vissa typer av kemikalier (respektive produkt anger vilka kemikalietyper de klarar). Innan ytbeläggningen påförs krävs rengöring och i vissa fall att betongen fräses, stålkuleblästras eller slipas. Om verksamhetsutövaren har ett golv med plattor som är kemikaliebeständiga bör denne tillse att även fogarna är kemikaliebeständiga.

Kemikalier som kan reagera med varandra bör inte förvaras i samma invallning/sekundära skydd. I vissa fall kan även separat ventilation krävas, till exempel för syra respektive natriumhypoklorit.

I första hand bör kemikalier och farligt avfall förvaras inomhus. Om detta inte är möjligt bör invallning, nederbördsskydd, påkörningsskydd och skydd mot intrång finnas vid förvaringsplatsen för kemikalierna/det farliga avfallet utomhus.

Tankning av fordon och uppställning av arbetsmaskiner

Tankning av fordon bör i normalfallet inte utföras i den primära/inre skyddszonen. Skyddsåtgärder för att förhindra förorening bör finnas. Exempelvis tät yta eller spillplåtar. Krav på uppställning av arbetsfordon och maskiner kan också ställas. Tillsynsmyndigheten kan exempelvis kräva att arbetsfordonen och maskinerna inte bör ställas närmare än 50 meter från vattenbrunnar och vattendrag och underlaget bör bestå av tät och beständig, hårdgjord yta.

Lastning och lossning

Det bör finnas en kemikaliebeständig lossningsplatta där lastning och lossning av kemikalier sker. Det blir ofta lite spill när tankbilen kopplas bort efter lossning av flytande kemikalier till cistern. Verksamhetsutövaren bör redovisa vilka skyddsåtgärder som vidtas för att förhindra spridning av detta. Skyddsåtgärder kan vara speciella utrymmen med nederbördsskydd eller miniinvallning och tak vid platsen. Lossningsytan kan också vara försedd med avstängningsbara dagvattenbrunnar med uppsamlingsmöjlighet. Kemikalier som lastas och lossas i styckegods kan behöva andra krav på skyddsåtgärder än kemikalier som hanteras i bulk.

Skyddsåtgärder

Verksamhetsutövaren bör ha möjlighet att stänga samtliga brunnar inom fastigheten som kan omfattas av risk för läckage. Det kan antingen vara i form av avstängningsbara dagvattenbrunnar, tättingar eller tätningsmattor. Observera att tättingar inte alltid är helt täta. Funktionen bör därför testas. Verksamhetsutövaren bör veta vad som händer om brunnarna tätas, dvs finns risk för att avrinning istället sker mot en icke-hårdgjord yta eller en recipient. Länsor kan vara lämpligt komplement till tätningsanordningar. Ett annat krav som kan villkoras i tillståndet är att samtliga dagvattenbrunnar på området ska markeras med en skyddszon på 1*1 m från brunnen. Skyddszonen ska hållas fri från material och fordon. Det bör finnas skyltar eller dylikt för att även kunna hitta brunnarna när marken är snötäckt. Verksamhetsutövaren bör även ha en VA-ritning och veta var utloppet för dagvattnet är så att Räddningstjänsten kan underrättas och vidta åtgärder vid ett utsläpp. För att underlätta åtgärdsarbetet vid en olycksituation är det lämpligt att det finns en karta med uppgift om förvaring av alla kemikalier så att den kan visas för Räddningstjänsten och/eller Miljökontoret.

Absorptionsmedel i form av pulver, absorptionsduk och/eller länsor bör finnas i anslutning till lagrings- och hanteringsplatser för kemikalierna.

Det är viktigt att verksamhetsutövaren har klart för sig att det är denne som ska vidta de skyddsåtgärder och ha de skyddsanordningar som krävs för att förhindra respektive minska påverkan vid olyckor och läckage. Verksamhetsutövaren ska i första hand se till att risken för olyckor och läckage minimeras. I andra hand ska verksamhetsutövaren utnyttja sin utrustning och kunskap för att avhjälpa en utsläppssituation så att det bara är vid speciella omständigheter som Räddningstjänsten måste träda in och hjälpa till. Verksamhetsutövaren bör i tillståndsprocessen redovisa vilka rutiner för olycksberedskap som finns och vilka skyddsanordningar och skyddsåtgärder som finns att tillgå. En plan för hantering av släckvatten bör finnas. Beroende på vilken typ av verksamhet det rör sig om kan det även vara skäligt att kräva en riskbedömning med åtgärdsplan. Exempel på vad en släckvattenplan kan innehålla finns på sida 16. Exempel på beslut om riskbedömning finns på sida 17.

Skyddsåtgärder i form av nödstopp, överfyllnadsskydd och larm kan vara lämpliga komplement till invallningar och kemikaliebeständiga hanteringsytor.

Verksamhetsutövaren bör ha rutiner för bland annat kontroll att invallningarna är täta, besiktningar av tankar och ledningar, kontroll av larm, kontroll av pumpar osv.

En checklista som kan användas i samband med bedömningen av tillståndsansökan och inspektion på plats finns på sida 13.

Tillståndets längd

Tillstånden bör tidsbegränsas med tanke på att kunskapen om kemikalier och deras effekter ökar, att lagstiftningen ändras och att det kan vara lämpligt att samköra tillståndet med andra beslut. I Borås försöker Miljöförvaltningen och Stadsbyggnadskontoret (framöver Räddningstjänsten) att ge tillstånd för hantering av kemikalier inom vattenskyddsområde respektive tillstånd till hantering av brandfarlig vara med samma längd eller om det inte är möjligt, att de löper ut ungefär samtidigt. Lämpliga tidsintervall kan vara 3-6 år.

Avgift och tidsåtgång

Tidsåtgången för handläggning av tillstånd inom vattenskyddsområde kan vara allt ifrån 3 till 12 timmar beroende på verksamhet, antal lagrings- och hanteringsställen samt mängden och komplexiteten av hanterade kemikalier. Timtaxa är lämplig.

Skyltning

Ofta kräver skyddsföreskrifterna att en skylt finns i anslutning till förvaringsplatserna av kemikalierna. Skylten ska erinra om vattenskyddsområdets existens. I vissa skyddsföreskrifter är det endast föreskrivet att det gäller för förvaringsplatser för petroleumprodukter. Ett lämpligt villkor kan vara att även andra förvaringsplatser ska vara skyltade. Exempel på skylt finns på sida 42 i MVGs handledning *Vattenskyddsområden, fastställande och tillsyn* (uppdaterad mars 2011). I NFS 2003:24 finns krav i 10 kap 2 § på att informationsskylt om "vattenskyddsområde" ska finnas uppsatt vid påfyllningsrör för tank inom vattenskyddsområde. Informationsskylten ska vara av varaktig beskaffenhet eller ha annan varaktig märkning.

Vid lastnings- och lossningsplatser för bulkkemikalier kan det vara lämpligt att skylt finns som talar om vilken kemikalie som påfyllningsröret hör till, för att minska risken för förväxling och tankning till fel kemikalietank.

Skyltning av dagvattenbrunnar har nämnts ovan.

För större verksamheter med stor kemikaliehantering eller som har många transporter kan det vara lämpligt att skylt finns vid infart till fastigheten som erinrar om att fastigheten befinner sig inom vattenskyddsområde och vad som ska göras vid utsläpp. Exempel finns på sida 40 i MVGs ovan nämnda handledning.

Skyltar kan också sättas upp för att informera om vilka regler och rutiner som gäller.

Tillsynstips

Länsstyrelsen i Jönköpings län; Riskhantering för att förebygga olyckor
http://www.lst.se/NR/rdonlyres/209F8365-15E1-4F9A-8E6B-CB7551AF1C69/0/Riskhantering_WEBB.pdf

Länsstyrelsen i Östergötlands län: Kemikaliehandboken – en handbok i kemikaliehantering, rapport 2006:29

Miljösamverkan f; Cisterntillsyn inom vattenskyddsområden, uppdaterat 2010
<http://www.miljosamverkanf.se/view.php?artid=813>

Miljösamverkan Sverige; Riskhantering vid miljöfarliga verksamheter, se www.miljosamverkansverige.se/rapportbibliotek under rubriken Miljöfarlig verksamhet

Miljösamverkan Västra Götaland; Bränder o utsläpp Exempelsamling -02

Miljösamverkan Västra Götaland; Cisterntillsynshandledning 2003

Rutiner för handläggning av ärenden inom Öresjö vattenskyddsområde – kan erhållas av tillsynsmyndigheter efter begäran från Borås, Ulricehamn eller Herrljunga miljökontor

Rutiner för handläggning av ärenden inom Köperödssjöarnas vattenskyddsområde – kan erhållas av tillsynsmyndigheter efter begäran från Uddevalla, Trollhättan och Vänersborg miljökontor

Räddningsverket, Effekter av släckvatten. ISBN 91-88890-98-8

SP Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut; Utsläpp från bränder – analyser av brandgaser och släckvatten. SP Rapport 2002:24

Tya; Kemikalier – Rekommendationer för lastnings- och lossningsplatser
<http://www.plastkemiforetagen.se/Material/Kemikalier.pdf>

Denna lathund är skriven av Nina Wennström, Borås Stad

Exempel på ansökan/anmälan

Administrativa uppgifter

Fastighet		Person-/organisationsnummer
Företagets/anläggningens namn		Kontaktperson
Postadress	Postnummer	Ort
Besöksadress	Postnummer	Ort
Telefonnummer	Mobilnummer	E-postadress
Typ av verksamhet, ex bilverkstad, plastindustri, motorbana, privatperson		
Inom vilken skyddszon ska de kemiska produkterna hanteras		
☐ Primär ☐ Sekundär ☐ Tertiär		

Mängd

Verksamheten hanterar vid ett och samma tillfälle mer än 250 liter kemiska produkter som kan skada yt- eller grundvattnet. (Exempelvis petroleumprodukter, impregneringsmedel och lösningsmedel, farligt avfall mm. Även kemikalier i pulverform eller granulat ska medräknas.)

Ange den sammanlagda lagrade volym av alla verksamhetens kemiska produkter (lösa behållare, cisterner och kemikalier i granulat/pulverform) : _____ liter

Typ av hantering

Beskriv vilka typer av hantering som förekommer ex tankning av fordon och maskiner, användning av lösningsmedel, användning av olja för uppvärmning m.m. Om hantering sker på annat ställe än lagringen numrera på karta och ange en beskrivning här.

Är förvaringen av kemikalier och farligt avfall skyddad mot intrång?

Ja Ange hur: _____ Nej

Var sker lastning och lossning av kemikalier och farligt avfall? Beskriv vidtagna skyddsåtgärder.

Finns saneringsutrustning i anslutning till lagrings- och hanteringsplatser?

Ja, nämligen: _____ Nej

Hur omhändertas dagvatten från lagrings-/hanteringsytan?

Är dagvattenbrunnar markerade med en 2 m skyddszon?

Ja Nej

Finns möjlighet att stänga till dagvattenbrunnar vid oavsiktliga spill eller olyckor?

Ja Ange typ av anordning: _____ Nej

Motivera varför hantering av kemikalier måste ske inom vattenskyddsområdet.

Om utrymmet är för litet, bifoga ytterligare en sida eller skriv på separat papper.

Bilagor som i förekommande fall skall bifogas

☐ Bilaga 1	Karta/ritning med förvaringsplatser, lastnings- och lossningsplatser och hanteringsplatser numrerade. En förklaring till varje nummer ska finnas. (Obligatorisk)
☐ Bilaga 2	Säkerhetsdatablad för kemikalier (Obligatorisk)
☐ Bilaga 3	VA-ritning (Obligatorisk)
☐ Bilaga 4	Dimensionering av oljeavskiljare (Obligatorisk om oljeavskiljare finns)
☐ Bilaga 5	Produktblad för oljeavskiljare (Obligatorisk om oljeavskiljare finns)
☐ Bilaga 6	Rutiner vid olycksberedskap
☐ Bilaga 7	Släckvattenplan
☐ Bilaga 8	Aktuella kontrollrapporter för tillverknings- eller återkommande kontroll av cisterner över 1 m ³ (Obligatoriskt om cistern finns)

Ansökan skickas till XXX.

Avgift

Miljönämnden tar ut en avgift för handläggning av tillståndsansökan som enligt Kommunfullmäktiges beslut är XXX kr per timme.

Ort och datum	
Namnteckning (behörig firmatecknare)	Namnförtydligande

Personuppgiftslagen (PUL) (SFS 1998:204)

Dina personuppgifter registreras i ett databaserat register hos Miljökontoret. Uppgifterna är nödvändiga för att kunna administrera din ansökan. Miljökontoret är skyldig att på din begäran rätta, blockera eller utplåna uppgifter (28 §). Du har rätt att en gång per år få besked, efter skriftlig ansökan, om personuppgifter som rör dig. Ansökan enligt 26 § ska ställas till personuppgiftsansvarig.

Blanketten kommer från Miljöförvaltningen i Borås

Exempel på tillstånd

[Intressentnamn]
[Intressentpostadress]
[Intressentort]

Tillstånd till hantering och lagring av kemikalier inom XXXXX vattenskyddsområde

Fastighetsbeteckning och adress

[Objektfastighet], [Objektbesöksadr]

Beslut

Miljönämnden lämnar [Intressentnamn], [Intrpersnr/orgnr], tillstånd till hantering och lagring av XXXX i den XXXXX skyddszone inom vattenskyddsområde för Öresjö.

Tillståndet gäller till och med den XXXX-XX-XX (3-6 år) och är förenat med följande villkor:

Villkor

1. Hanteringen och lagringen ska ske i enlighet med vad som angivits i tillståndsansökan och i enlighet med övriga åtaganden som har framkommit i ärendet om inte annat följer av nedanstående villkor.
2. Kemikalier och farligt avfall ska hanteras på ett sådant sätt att spill till omgivande mark och vatten inte kan ske. Förvaringsplatsen ska vara skyddad mot intrång.
3. Inomhus ska förvaring av kemikalier och farligt avfall ske i utrymme som är tätt och beständigt mot det aktuella ämnet, samt kan inrymma hela den lagrade volymen. Befintliga golvbrunnar ska sättas igen.
4. Utomhus ska kemikalier och farligt avfall lagras under nederbördsskydd och i sekundärt skydd eller i invallning, som är tätt och beständigt mot det aktuella ämnet, samt rymmer hela den lagrade volymen. Påkörningsskydd ska finnas.
5. Kemikalier som kan reagera med varandra ska förvaras åtskilda inom olika invallningar eller utrymmen. Följande kemikalier får inte samförvaras: XXXXX.
6. Det sekundära skyddet ska vara utformat så att kontroll är möjlig.
7. Cistern för XXXX, nummer XXXX, ska genomgå kontrollbesiktning senast XXXX-XX-XX. Därefter ska cisternen besiktigas med ett intervall på X år. Vid besiktningen ska det sekundära skyddet kontrolleras. *Cistern som ej omfattas av NFS 2003:24.*
8. Dagvattenbrunnar ska vara tydligt märkta med en skyddszone med en radie på minst 1*1 m från brunnen. Det ska finnas skyltar eller dylikt för att även kunna hitta dem när marken är snötäckt. Inom skyddszone får ingen parkering av fordon ske. Inte heller får material och utrustning blockera brunnen om den inte har försetts med någon form av tätning.

9. Inert absorptionsmedel samt anordning för att snabbt täta dagvattenbrunnarna skall finnas lätt tillgängliga och användas vid spill.
10. Kopia på kontrollrapport från återkommande kontroll av cistern ska skickas in till Miljökontoret när kontrollbesiktningen utförts.
11. Vid nyanläggning av permanenta platser/lokaler för fordonsuppställning ska uppställningsplatsen utföras så att man minimerar risk för föroreningar att nå dagvattnet eller omgivningen. Dräneringsvattnet från uppställningsplatser får inte ledas direkt till dagvattensystemet.

Lagstöd

Bestämmelser för vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för XXXX antagna av Länsstyrelsen i Västra Götaland den XXXX-XX-XX; X §.

Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2003:24 med tillhörande ändringar 2006:16 och 2009:3; X§

Miljöbalken 2 kap, 3 och 7 §§ samt 16 kap 2 §.

Ärendet

[Intressentnamn] har ansökt om tillstånd till hantering av kemikalier inom vattenskyddsområdet för XXX. Enligt ansökan hanteras kemikalierna inom XXX zon.

Följande kemikalier och volymer kommer maximalt att lagras och hanteras samtidigt vid ett tillfälle:

Namn	Produkttyp	Volym (l)	Förvaring

Beslutet har kommunicerats med sökanden den XXXX-XX-XX. Följande synpunkter har inkommit: XXXXXXXXXXXX.

Motivering

XX

Information

Beslutet fråntar inte sökanden skyldigheten att följa annan tillämplig lagstiftning.

Vid spill, läckage och andra händelser som kan medföra risk för vattenförorening ska detta omedelbart anmälas till Räddningstjänsten tfn 112 och till Miljöförvaltningen XXX tfn XXXX.

Tillståndet kan återkallas av Miljönämnden om ovanstående villkor eller gällande bekämpningsmedelslagstiftning överträds eller försummas. Sker förändringar i lagstiftningen med längre gående krav än ovan givna villkor gäller lagstiftningen utöver vad som står i detta tillstånd. Vid förändringar i verksamheten ska Miljöförvaltningen kontaktas. Vid omfattande förändringar kan nytt tillstånd behöva sökas.

Där de tillståndsgivna kemikalierna hanteras ska skylt uppsättas som erinrar om vattenskyddsområdets existens. Skyltarna tillhandahålls av XXXX, tfn: XXXX.

XXX bör ha en uppdaterad och fungerande beredskapsplan. Hur släckvatten ska hanteras ska ingå i beredskapsplanen. Företaget bör också ha kunskap om var dagvattenledningarna mynnar ut så att insatser snabbt kan sättas in vid utloppet till recipienten om utsläpp av förorening skulle ske. Det bör finnas en karta där lagringsplatser av kemikalierna finns utmarkerade. Den ska kunna uppvisas för Räddningstjänsten och/eller Miljöförvaltningen vid ett utsläpp.

För handläggning av ansökan debiteras timavgift (800 kr per timme) enligt gällande timtaxa fastställd av Kommunfullmäktige. Handläggningstiden uppgår till X timmar och beslut om detta tas separat.

XXXXX
Miljöinspektör

Beslutet har tagits med stöd av delegationsordning fastställd av Miljönämnden.

Bilaga

Hur man överklagar

Kopia på inlämnad ansökan om tillstånd, daterad XXXX-XX-XX

Karta med hanteringsplatserna i förhållande till skyddszonerna

Exemplet på tillståndsmall från Öresjö Vattenskyddsområde (ytvattentäkt); Borås, Ulricehamn och Herrljunga.

Exempel på checklista för inspektion

Administrativa uppgifter

Fastighet	Person-/organisationsnummer
Företagets/anläggningens namn	Kontaktperson
Typ av verksamhet	
Inom vilken skyddszon ska de kemiska produkterna hanteras ☐ Primär ☐ Sekundär ☐ Tertiär	

Typ av hantering

Lastning och lossning av kemikalier

Platser:

- Kemikaliebeständig yta? Asfalt är normalt sett inte kemikaliebeständig
- Nederbördsskydd
- Katastroftank eller liknade. Typ:
- Uppsamlingsanordning för spill under påfyllningsrör

Avrinning mot:

- Absorptionsmedel vid samtliga lossningsplatser
- Skylt vid lossningsplatser

Risker identifierade:

Förvaring utomhus

Följande förvaras:

- Förvaringsplatserna är skyddade mot intrång. Hur:
- Kemikalier som kan reagera med varandra åtskilda
- Kemikalier i pulverform/granulat
- Kemikalier i flytande form
- Kemikaliebeständig yta
- Nederbördsskydd
- Invallning rymmer hela behållarnas volym
- Påkörningsskydd
- Nivåvakter
- Nödstopp och nödavstängningar

- Läckagevarning
- Överfyllnadsskydd. Typ:
- Besiktning och täthetsprovning av cisterner och tankar
- Besiktning och täthetsprovning av invallningar
- Besiktning och täthetsprovning av ledningar
- Rörledning är inspekterbara
- Kontroll av funktion på larm. Antal ggr/år:
- SDB

- Absorptionsmedel vid samtliga lagringsplatser
- Absorptionsmedel vid samtliga hanteringsplatser
- Skylt vid lagringsplatser
- Skylt vid hanteringsplatser
- Tätningssanordning vid samtliga dagvattenbrunnar. Typ:
- Skyddszon markerad kring brunnar
- Kunskap om vart dagvattenbrunnar mynnar ut
- Karta/ritning över dagvattensystem
- Oljeavskiljare Typ: Tömning: Larm:
 Kopplat till: Vad är anslutet:
 Dimensionerad för utsläppet:

- Tankning av fordon och arbetsmaskiner utomhus. Skyddsåtgärder:
- Uppställning av arbetsfordon. Skyddsåtgärder:
- Bekämpningsmedelsanvändning på grönytor. Vad:

Risker identifierade:

Förvaring inomhus

Följande förvaras:

- Förvaringsplatserna är skyddade mot intrång. Hur:
- Kemikalier som kan reagera med varandra åtskilda
- Kemikalier i pulverform/granulat
- Kemikalier i flytande form
- Golvbrunn i rum. Skyddsåtgärder:
- Kemikaliebeständig invallning
- Kemikaliebeständig yta vid hanteringsplatser
- Golvbrunnar. Åtgärder:
- Dubbelmantling på rör
- Rörledning är inspekterbara
- Kan läckande rör komma i kontakt med kemikalier som de reagerar med
- Kemikaliebeständig invallning. Volym:
- Nivåvakter

- Nödstopp och nödavstängningar
- Läckagevarning
- Överflyllnadsskydd. Typ:
- Avledning av farliga gaser
- Besiktning och täthetsprovning av cisterner och tankar
- Besiktning och täthetsprovning av invallningar
- Besiktning och täthetsprovning av ledningar
- Kontroll av funktion på larm. Antal ggr/år:
- Skurvatten eller rengöringsvatten uppkommer. Omhändertas på följande sätt:

- Oljeavskiljning av kondensvatten från kompressorer
- Absorptionsmedel
- Skylt vid lagringsplatser
- SDB

- Verkstad med kemikalier. Följande:
- Laboratorium med kemikalier. Följande:

- Oljeavskiljare Typ: Tömning: ggr/år Larm:
 - Kopplat till: Vad är anslutet: Provtagningsbrunn:
 - Dimensionerad för utsläppet:

Risker identifierade:

Dokumenterade rutiner som finns i verksamheten

- Olycksberedskap vid utsläpp av kemikalier
- Olycksberedskap vid brand
- Släckvattenplan
- Annan relevant olycksberedskap, nämligen:
- Utbildning av personal gällande olycksberedskap och krav i vattenskyddsområde
- Information till entreprenörer och transportörer om förhållningsregler inom vattenskyddsområde
- Riskanalys gjord
- Åtgärdsplan till riskanalys
- Möjlighet till uppsamling av släckvatten
- Karta/ritning över förvarings- och hanteringsplatser finns i verksamheten och kan uppvisas för Räddningstjänst och Miljökontoret
- Kemikalieförteckning
- Bedömning och utbyte av kemikalier till den som ger minst miljöpåverkan

Exempel på uppgifter som bör ingå i en släckvattenplan

1. Vilka kemikalier som måste säkras och hur. Behövs exempelvis dumpningstankar för att snabbt kunna förflytta ett cisterninnehåll.
2. Hur risk för spridning av hälsoskadlig rök ska hindras
3. Bedömning om släckvattnet kan förorenas med syror, baser, salter eller liknande som kan orsaka skador på markförlagda konstruktioner såsom ledningsrör och pumpar och vilka konsekvenser det kan innebära för miljön. Förslag till åtgärd.
4. Bedömning av hur mycket släckvatten som kan uppkomma vid brand av vissa sektioner eller alla sektioner.
5. Bedömning om vart släckvattnet rinner inomhus respektive utomhus
6. Uppgifter om var avlopp och brunnar finns. Markeras lämpligen på karta.
7. Åtgärder för att förhindra att släckvattnet når spillvattennätet, exempelvis
 - ventil för avstängning av utlopp till spillvattennätet
 - tätningssanordningar av utlopp till spillvattennätet
 - automatisk avstängningsventil i golvbrunnar
8. Vilken släckvattenstrategi som ska användas, exempelvis
 - inte släcka alls
 - avleda släckvatten till markområde utanför vattenskyddsområdet
 - samla upp släckvatten till någon form av behållare eller med slamsugningsbil
 - släcka som vanligt men försöka avleda släckvatten för någon form av rening, tex pH-justering och kolfilter
 - kombinerade metoder
9. Vilka skyddsåtgärder som vidtas i form av länsor, täcka brunnar, invallning, hindra läckage till rörgravar mm.
10. Uppgift om vart släckvattnet avrinner utomhus när brunnar täcks. Förslag till åtgärder.
11. Uppgift om var utloppet för dagvattnet är i recipienten. Markeras lämpligen på karta.
12. Eventuella rutiner för övning.

Det är lämpligt att ha så många passiva system som möjligt, eftersom det inte är säkert att Räddningstjänsten i en brandsituation har möjlighet att ordna med stängningar av brunnar och avloppssystem etc,

Exempel på beslut om riskbedömning

[Intressentnamn]
[Intressentpostadress]
[Intressentort]

Begäran att utföra riskanalys av verksamheten XXXX

Fastighetsbeteckning och adress

[Objektfastighet], [Objektbesöksadr]

Beslut

[Intressentnamn], [Intrpsnr/orgnr], föreläggs att senast den XXXX-XX-XX inkomma med en riskanalys av verksamheten. Riskanalysen bör innehålla följande delar: inventering, värdering/bedömning och åtgärder/rutiner.

Lagstöd: Miljöbalken 26 kap 9, 19§§ samt 2 kap 3, 4§§.

Ärendet

Er verksamhet är belägen inom skyddsområdet för XXXX. Alla som bedriver verksamhet inom skyddsområdet är skyldiga att följa de särskilda skyddsföreskrifter som finns, skyddsföreskrifterna bifogas.

XXXXX.

Motivering

Enligt X§ skyddsföreskrifterna skall verksamhetsutövare fortlöpande undersöka, bedöma och värdera de risker verksamheten kan utgöra för XXXX. Undersökning, bedömning och värdering av risker skall bl a omfatta risker för spill/utsläpp av hälso- och miljöfarliga produkter samt risker för brand och möjligheten att förhindra utsläpp av släckvatten till XXXX. Vid Miljöförvaltningens inspektion den XXXX-XX-XX togs denna fråga upp. Miljöförvaltningen anser att företaget skall göra en riskanalys av verksamheten.

Information

Beslutet kan överklagas, besvärshänvisning bifogas.

På Miljönämndens vägnar

Miljöinspektör

Bilaga:

Hur man överklagar

Bestämmelser för vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för XX antagna av Länsstyrelsen i Västra Götaland den XXXX-XX-XX

Omarbetad mall från Göteborgs Miljöförvaltning